

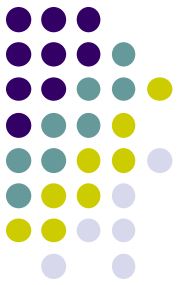
VREDNOVANJE I OCJENJIVANJE POSTIGNUĆA UČENIKA S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU

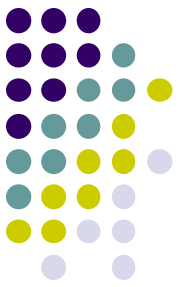

Marija Kirinić, dipl. def.

Što je znanje?

- Možemo li ga definirati?
- Kako znamo što moramo ispitivati?
- Ispitujemo li svi jedno te isto kao znanje?
- Možemo li se dogovoriti?

Što sve prepoznamo kao znanje?

U različitim predmetima, ali i različiti pojedinci unutar istog predmeta, različite kompetencije prepoznaju, identificiraju kao znanje:

- brzina izvođenja operacija
- točnost
- skladnost
- efikasanost
- reprodukciju činjenica
- razumijevanje
- mogućnost upotrebe usvojenog
- mogućnost povezivanja
- kreativnost i inovativnost ...

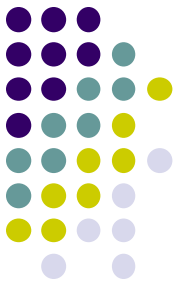
Ocjenjivanje *treba biti*

- stalan odgojno-obrazovni postupak
- u direktnoj vezi s ishodima učenja
- objektivno i pouzdano - mjera napredovanja učenika
- transparentno
- pravedno
- redovito
- poticajno

Vrednovanje i ocjenjivanje treba ispuniti svoju svrhu u odnosu na svakog učenika, njegova učitelja i roditelja.

Učenici

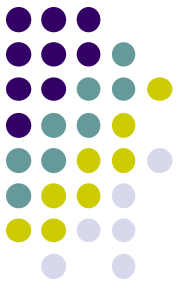
- Što sam trebao/la naučiti?
- Koliko sam dobro naučio/la?
- U čemu su moje pogreške?
- Kako ih mogu ispraviti?

Omogućiti djetetu doživljaj uspjeha

Roditelji

- Što je dijete trebalo naučiti?
- Koliko je u tome bilo uspješno?
- Kako mu mi na primjeren način možemo pomoći da postigne očekivane rezultate i bude zadovoljno?

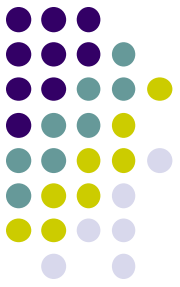

Svaki roditelj želi da njegovo dijete bude sretno!

Učitelji

- U čemu je učenik uspješan?
- Što učenik razumije/ ne razumije?
- Koje su najčešće pogreške?
- Zbog čega se javljaju?

- Jesu li **primjereni obrazovni ciljevi** koji su postavljeni u odnosu na učenika?
- Jesu li primjereno odabrani i prilagođeni **sadržaji poučavanja**?
- Koliko je dobar odabir primijenjenih **strategija poučavanja**?
- Jesu li dobro odabrane i provedene aktivnosti i **postupci ocjenjivanja**?

- Što je potrebno promijeniti u poučavanju?

Kako ocjenjujemo učenike s teškoćama?

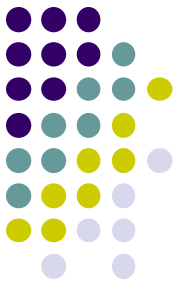
- Što nam predstavlja najveći izazov u ocjenjivanju?
- Što činimo ako učenik s teškoćama ne napreduje u skladu s postavljenim ciljevima/ishodima učenja?
- Od koga možemo zatražiti savjet?

Nedoumice i greške u ocjenjivanju učenika s teškoćama

- Često dobivaju niske ocjene.
- Rijetko im se daju obrazložene povratne informacije tako da ocjenjivanje slabo pomaže poboljšanju njihovih postignuća.
- Stalna neuspješnost s vremenom dovodi do gubitka samopouzdanja i samopoštovanja te postaju nesretni.

Nedoumice i greške u ocjenjivanju učenika s teškoćama

- Nesretni roditelji - često suočeni s velikim naporom svog djeteta, ali i ponavljajućim slabim uspjehom koji zna dovesti i do nepoželjnih ponašanja njihova djeteta.

Svaki roditelj želi da njegovo dijete bude sretno!

PRAĆENJE I OCJENJIVANJE UČENIKA S TEŠKOĆAMA

poštujući **PRAVILNIK**

**O NAČINIMA, POSTUPCIMA I ELEMENTIMA VREDNOVANJA UČENIKA
U OSNOVNOJ I SREDNJOJ ŠKOLI i Naputak o praćenju i
ocjenjivanju učenika s teškoćama u razvoju u osnovnoj i
srednjoj školi** Glasnik Ministarstva prosvjete i športa

- učenika se ocjenjuje u skladu s njegovim programom i njegovim prilagodbama ocjenama od 1-5
- ako je učenik negativno ocjenjen ili pretežno ima ocjene dovoljan potrebno je provjeriti kakav je program i kako se on primjenjuje ili
- savjetovati se s Komisijom o promjeni oblika školovanja
- obavezno pisanje izvješća na kraju polugodišta ili šk. godine

PRAĆENJE I OCJENJIVANJE UČENIKA S TEŠKOĆAMA

poštujući PRAVILNIK

O NAČINIMA, POSTUPCIMA I ELEMENTIMA VREDNOVANJA UČENIKA U OSNOVNOJ I SREDNJOJ ŠKOLI i Naputak o praćenju i ocjenjivanju učenika s teškoćama u razvoju u osnovnoj i srednjoj školi Glasnik Ministarstva prosvjete i športa

Članak 5.

- (1) Kod učenika s teškoćama treba vrednovati njegov **odnos prema radu i postavljenim zadacima te odgojnim vrijednostima.**
- (2) **Načine, postupke i elemente vrednovanja** učenika s teškoćama, koji savladavaju individualne programe i posebne kurikulume uključujući i vladanje, učitelji/nastavnici trebaju **primjeriti teškoći i osobnosti učenika.**
- (3) Vrednovanje valja usmjeriti na poticanje učenika na **aktivno sudjelovanje u nastavi** i izvannastavnim aktivnostima, razvijati njegovo samopouzdanje i osjećaj napredovanja **kako bi kvalitetno iskoristio očuvane sposobnosti i razvio nove.**
- (4) Načini i **postupci vrednovanja** trebaju biti **u skladu s preporukama stručnoga tima** za pojedino područje, **primjereni stupnju i vrsti teškoće te jasni svim sudionicima u procesu vrednovanja.**

PRAĆENJE I OCJENJIVANJE UČENIKA S TEŠKOĆAMA

poštujući PRAVILNIK

O NAČINIMA, POSTUPCIMA I ELEMENTIMA VREDNOVANJA UČENIKA U OSNOVNOJ I SREDNJOJ ŠKOLI i Naputak o praćenju i ocjenjivanju učenika s teškoćama u razvoju u osnovnoj i srednjoj školi Glasnik Ministarstva prosvjete i športa

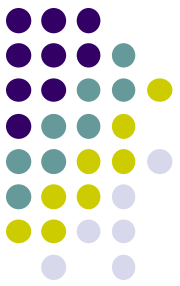

Članak 5.

- (5) Razinu razvijenosti kompetencija učenika treba provjeravati oblikom u kojemu mu njegova teškoća najmanje smeta i u kojemu se najbolje može izraziti.
- Pogreške nastale zbog teškoće moraju se ispraviti, ali ne smiju utjecati na cjelokupno vrednovanje rada, tj. na ocjenu. **Ocjenu treba popratiti opisno.**
- (6) Ako učenik ima izražene **teškoće u glasovno-govornoj komunikaciji**, može mu se omogućiti **provjeravanje u pisanome obliku** u dogovoru s razrednim vijećem škole.
- (7) Ako učenik ima izražene **teškoće u pisanoj komunikaciji**, učeniku treba omogućiti **provjeravanje u usmenome obliku** u dogovoru s razrednim vijećem škole.

USMENO ISPITIVANJE ZNANJA

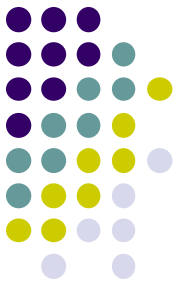
Treba li biti više zastupljeno, hoće li učenik bolje razumjeti, koje su mogućnosti poticanja?

Omogućava:

- reagiranje na učeničke odgovore i time primjerenije ispitivanje znanja
- uzimanje u obzir kvalitativnih razlika u učeničkom znanju
- uočavanje i reagiranje na odgovore koji su približno točni
- bolje provjeravanje razumijevanja i uporabe znanja s izbjegavanjem osobnih pogrešaka
- češće učenje s razumijevanjem

- imati strpljenja i čekati dok učenik odgovori
- ako učenik ima teškoća u govoru (npr. mucanje, dislaliju) ne prekidati ga i ne sugerirati odgovor
- postavljanje pitanja na koja će učenik moći odgovoriti samo sa **da ili ne**
- omogućiti učenicima s disgrafijom **da pismeni ispit odgovaraju usmeno**

PISMENA PROVJERA

- duže vrijeme rješavanja nego što je to uobičajeno
- prilagodba pisanog materijala font najmanje 14
 - podebljana i istaknuta slova
 - dvostruki razmak
 - razdjeliti tekst na manje cjeline
 - upotrijebiti mat papir umjesto sjajnog bijelog
 - izbjegavati sintaktički složene rečenice
 - riječi dodatno pojasniti
- odgovori na zaokruživanje
- pitanja na koja se može odgovoriti sa **da** i sa **ne**
- pitanja bez suvišnih pojedinosti
- mogućnost davanja pojedinačnih pitanja
- pročitati učeniku pitanje na koje će pismeno odgovoriti- posebno važno za učenike s disleksijom

PRAKTIČAN RAD-zadaci

Može li učenik biti aktivan, kreativan, pomaže li mu neposredna zornost, povezanost sa životom?

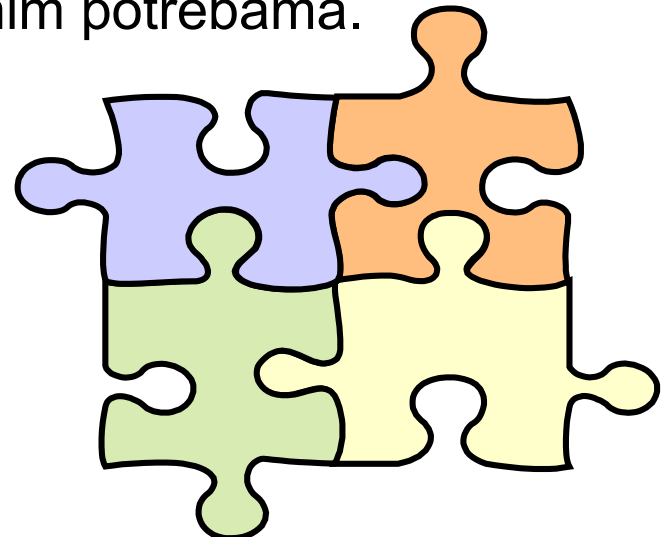
- uradak, pokus, vježba, projekt, rasprava
- zbirke učeničkih radova : pisani, likovni radovi koji reprezentiraju učenikove aktivnosti i rezultate
- tijekom školovanja samoocjenjivanje, praćenje i analiza s učiteljima i roditeljima

Vrednovanje i ocjenjivanje ovisi o primjerenosti svakog dijela poučavanja osobitostima učenika, jer je ocjenjivačka aktivnost isprepletena s poučavanjem i učenjem.

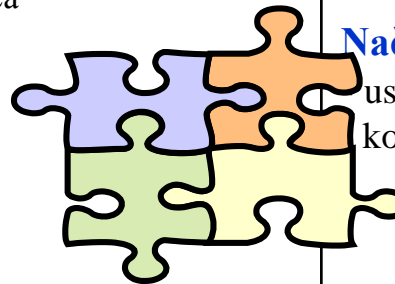
Postaviti dostižne obrazovne ciljeve (postignuća učenika), s primjerenim odabirom, opsegom i širinom sadržaja, s pravilnim odabirom strategija poučavanja i učenja kao i primjerenošću izbora ocjenjivačkih postupaka i aktivnosti na način da provjeravaju znanja i vještine učenika s posebnim obrazovnim potrebama.

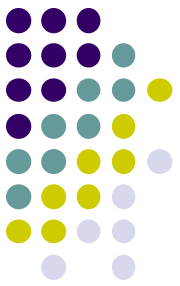

Vrednovanje i ocjenjivanje ovisi o primjerenosti svakog dijela poučavanja osobitostima učenika, jer je ocjenjivačka aktivnost isprepletena s poučavanjem i učenjem.

Ciljevi Obrazovna postignuća	Strategije poučavanja Metode	Aktivnosti
<p>Ključni pojmovi: svemir, zvijezde, planeti</p> <p>Obrazovna postignuća: Obrazložiti važnost Sunca za život na Zemlji, opisati Sunčev sustav i nabrojiti nazive planeta</p>	<ul style="list-style-type: none"> -prilagodba govornog izraza -prilagodba tekstova, -korištenje jednostavne, na bitno usmjerene zorne podrške -provjeravati razumijevanje -pomoći učenicima da nauče tehniku vizualizacije, korištenje kognitivnih mapa -višestruko vježbanje i ponavljanje uz primjenu individualiziranih nastavnih listića -grupni rad -poticati i hrabriti 	<p>promatrati, opisivati, zaključivati, crtati-izraditi umnu mapu, nabrojiti nazive planeta služeći se umnom mapom</p> <p>odgovarati na pitanja uz podršku</p> <p>obrazložiti važnost Sunca za život na Zemlji</p> <p>Način provjere usmena provjera kod provjere koristiti umne mape koje je učenica izradila</p>

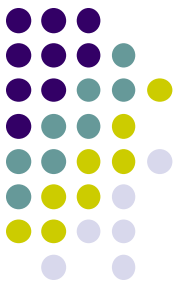

1. Povezanost vrednovanja i ocjenjivanja s dostižnim obrazovnim ciljevima

- Za uspješnost potrebni su dostižni obrazovni ciljevi (opseg, dubina, razine).
- Uvažavanje učenikovih predznanja i razvijenost obrazovnih vještina iz problemskih nastavih predmeta.
- Uvažavanje osobitosti na pojedinim razvojnim područjima:
 1. Percepcije
 2. Mišljenja
 3. Govora
 4. Pažnje
 5. Koncentracije
 6. Pamćenja
 7. Motorike
 8. Emocija
 9. Ponašanja
- Konkretizacija obrazovnih ciljeva primjerena pojedinom učeniku.

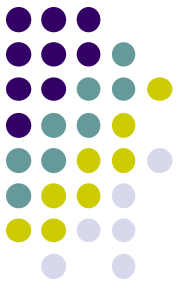
Rezultati opisnog praćenja temeljeni na postavljenim obrazovnim ciljevima za učenicu S. F.

Učenica je usvojila predviđene pojmove (Sunčev sustav, planeti) na razini prepoznavanja. Zna da nam Sunce daje svjetlost i toplinu, što uz poticajna pitanja obrazlaže temeljem iskustva. Zna da se naš planet zove Zemlja. Uz zornu podršku i poticanje snalazi se na prikazu Sunčeva sustava i može nabrojati nazive planeta. Razumije da su se uvjeti na Zemlji postupno stvarali i opisuje ih uz pomoć umne mape. Zna da se život prvo razvio u moru.

2. Povezanost vrednovanja i ocjenjivanja s prilagodbom strategije poučavanja

- Za učenike s posebnim obrazovnim potrebama **nužno je primjenjivati metode, sredstva i oblike rada koji zadovoljavaju perceptivne, spoznajne, govorne i interakcijske potrebe učenika** u cjelokupnom procesu poučavanja i učenja.
- Uvažavati i sve individualizirane zahtjeve u odnosu na rad učenika vezane za samostalnost, vrijeme rada, način rada, aktivnost, prostor.....
- Za učenike sniženih intelektualnih sposobnosti, nužna je i prilagodba sadržaja iz problemskih nastavnih predmeta.
- U provjeravanju naučenog koriste se iste strategije i prilagodbe.

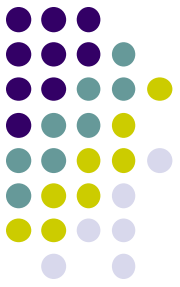
Rezultati opisnog praćenja temeljeni na prilagodbi strategija poučavanja za učenicu S.F.

Učenica većinom uspješno usvaja predviđene sadržaje ako se objašnjavaju i provjeravaju uz prilagodbu govornog izraza, prilagodbu tekstova, korištenje jednostavne, na bitno usmjerene zorne podrške. Kako bi pojedine sadržaje temeljito usvojila, potrebno je višekratno vježbanje i ponavljanje uz primjenu individualiziranih nastavnih listića.

3. Povezanost vrednovanja i ocjenjivanja s odabirom ocjenjivačkih postupaka i aktivnosti

- Za sve je učenike podjednako važno da postoji veća zastupljenost analitičkog ocjenjivanja (češće provjere znanja više izdvojenih varijabli), u odnosu na sintetičko (opseg ili kvaliteta znanja učenika u odnosu na udružene varijable).
- Primjenjivati više formativnog (uvid u napredovanje učenika, bolje praćenje uč. rada, veća prilika traženja pojašnjenja, prilika za samovrednovanje) ocjenjivanja od sumativnog.
- Važnost veće zastupljenosti ocjenjivanja na osnovi jasnih mjerila tj. prema određenom opisu očekivanog postignuća, što je posebno važno za učenike koji rade po prilagođenom programu.

Rezultati opisnog praćenja temeljeni na odabiru ocjenjivačkih postupaka i aktivnosti za učenicu S.F.

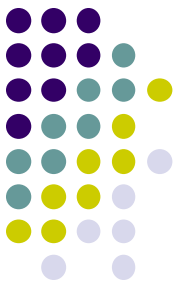
Učenica je na satu aktivna, zainteresirana, marljiva, ali uz vođenje i usmjeravanje pokazuje veću sigurnost u samostalnom radu.

Teže uči otkrivanjem i potrebna joj je podrška u promatranju, opisivanju, posebno u uspoređivanju i zaključivanju. U provjerama znanja pokazuje veću uspješnost ako se provode usmenim putem i češće, po kraćim nastavnim epizodama.

Domaće zadaće su joj uredne, radi uglavnom redovito i samostalno.

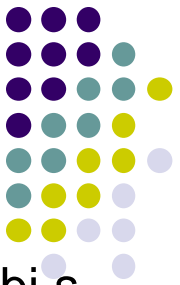
Nesigurna je i plaha i voli raditi u timu.

4. Povezanost vrednovanja i ocjenjivanja s izbjegavanjem osobnih pogrešaka

- Voditi brigu o utjecaju osobne jednadžbe (blag, umjeren i strog učitelj) i “Halo efekta” koji utječe da se znanje ocjenjuje s općim stavom o učeniku što se često susreće kad su u pitanju učenici s teškoćama u učenju.
- Učenici s posebnim obrazovnim potrebama, iz primjera prakse, češće su od svojih vršnjaka izloženi i utjecaju kontrasta tj. njihova se postignuća znaju promatrati kao niža nego što to zavređuju jer ih se stavlja u odnos s vršnjacima.
- Ne smijemo zaboraviti da sama izrada individualiziranog odgojno-obrazovnog programa pretpostavlja **individualizirano ocjenjivanje**

VAŽNO!

- Izbjegavati normativno ocjenjivanje kojim se uspjeh mjeri u usporedbi s drugim učenicima.
- Provoditi što više ocjenjivačkih aktivnosti koje je osmislio učitelj (interno ocjenjivanje), zadatke koje je postavio učitelj.
- Pravilan odabir oblika ocjenjivanja sukladnih potrebama osobitostima svakog učenika (usmeno, pismeno ili praktičan rad).
- Važno je vrednovati zalaganje bez obzira na stvarne rezultate, ima značajan učinak na motivaciju.
- Vrednovati domaće zadaće ako su primjerene stečenom znanju, učenikovo samostalnosti i sposobnostima.

Kako ocjenjujemo učenike s teškoćama

CILJEVI / ISHODI UČENJA - Što želimo postići?

ZADACI / AKTIVNOSTI – Koji su koraci u tom procesu?

OCJENJIVANJE / VREDNOVANJE/PRAĆENJE

- Kako ćemo to mjeriti?
- Čime ćemo to mjeriti?
- Koji su kriteriji?
- Čime ćemo to dokazati?

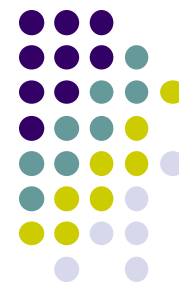

Napravite kriterij ocjenjivanja

Ciljano postignuće										
+2										
+1								*	*	*
0					*	*	*			
-1	*	*		*						
-2			*							
Dan	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Datum	25.9.	30.9.	3.10.	7.10.	10.10	15.10	21.10	27.10	2.11.	9.11.

HVALA NA POZORNOSTI !

Literatura:

- Individualizirani odgojno-obrazovni programi (Đurđica Ivančić, Zrinjka Stančić), IDEM S VAMA-Hrvatska udruga za stručnu pomoć djeci s posebnim potrebama, 4/5,2006/07.
- Pravilnik o osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju, NN,23/1991.
- Moje dijete u školi, Ljiljana Igrić
- Konvencija o pravima djeteta (2000.):Udruga za inicijative o socijalnoj politici, Zagreb
- “Zadovoljni učenici, učitelji i roditelji”, Parr, V. (2006.)
- Stranice Agencije za odgoj i obrazovanje